

О. О. Павловавикладач кафедри іноземних мов
Національної академії Національної гвардії України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНОМУ ЗВО

У статті позначається та розкривається проблематика зміни підходу до викладання іноземних мов у немовних ЗВО у зв'язку з новими тенденціями часу; наголошується, що до випускника немовних вишів висуваються принципово нові вимоги щодо формування його професійних та особистісних якостей, а саме креативних здібностей, загальноосвітньої та профільної підготовки відповідно до рівня його соціальної адаптації. Актуальність проблеми навчання іноземної мови для спеціальних цілей зростає сьогодні також у зв'язку з тим, що зміни у характері вищої професійної освіти все активніше орієнтують студентів на «вільний розвиток особистості», на прояв творчої ініціативи, самостійність студентів, конкурентоспроможність та мобільність майбутніх фахівців.

У статті визначено конкретні методи, підходи та технології навчання іноземної мови наукової та професійної спрямованості, які оптимізують розвиток комунікативної компетенції, опанування соціокультурними нормами професійної іноземної мови та підготовку студентів до безперервної іншомовної самоосвіти; підкреслено, що одним з ефективних засобів інтенсифікації навчання іноземних мов у немовному виші вважається професійно-орієнтований мультимедійний курс; висвітлено методи та технології навчання, які доцільно перенести в онлайн середовище з метою формування загальних та професійно-орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій задля забезпечення успішного іншомовного спілкування у діловому та професійному контексті.

У висновках наголошено, що сучасні підходи у викладанні іноземних мов у немовних ЗВО, насамперед, полягають в умінні викладачів поєднувати методи навчання, засновані на функціонально-комунікативній лінгводидактичній моделі мови та розробці цілісної системи навчання студентів мовленнєвого спілкування на професійні теми; інноваційні освітні технології у комплексі з традиційними технологіями навчання іноземних мов у немовних вишах стимулюють розвиток комунікативної компетенції студентів, готують майбутніх фахівців до самоосвіти, самостійного розв'язання різноманітних проблем у контексті майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: іноземна мова для спеціальних цілей, професійно-орієнтований підхід, онлайн середовище, мультимедійний курс, немовний ЗВО, комунікативна мовленнєва компетенція, безперервна самоосвіта.

Постановка проблеми. Сьогодні у сучасному українському суспільстві спостерігається потреба у фахівцях, які володіють іноземною мовою у професійних (функціонально важливих) цілях та здатні застосовувати іноземну мову як засіб комунікації із закордонними партнерами. До випускника немовних вишів висуваються принципово нові вимоги щодо формування його професійних та особистісних якостей, а саме креативних здібностей, загальноосвітньої та профільної підготовки відповідно до рівня його соціальної адаптації. Успішність перетворень у перехідних суспільствах залежить від уміння майбутніх фахівців творчо реалізовуватися за умов трансформаційних процесів. На цьому етапі посилюється роль вищої професійної освіти як одного з головних дієвих інструментів адаптації випускників ЗВО до самостійної професійної активності та пошуку власного успіху. Майбутній професіонал повинен отримати навички роботи з традиційними та віртуальними джерелами іншомовної інформації, навчитися самостійно знаходити нестандартні

рішення, бути здатним працювати у колективі, застосовувати проєктні технології, представляти себе та свої результати в умовах тендерної та конкурентної боротьби. Разом з цим майбутній випускник вишу повинен мати постійну внутрішню потребу у самоосвіті та вмінні її реалізувати.

Приєднання України до єдиного освітнього простору в рамках процесу європейської інтеграції, підписання Болонської декларації зумовили зміни у системі вищої професійної освіти стосовно відповідності європейським стандартам, які вимагають проведення принципових перетворень у сфері викладання іноземних мов згідно з рекомендаціями Загальноєвропейських компетенцій з мовної освіти.

Актуальність проблеми навчання іноземної мови для спеціальних цілей зростає сьогодні також у зв'язку з тим, що зміни у характері вищої професійної освіти все активніше орієнтують студентів на «вільний розвиток особистості», на прояв творчої ініціативи, самостійність студентів, конкурентоспроможність та мобільність майбутніх

фахівців. Динамічний розвиток сфери інформаційних технологій, процес глобалізації міжнародного ринку праці, зростаюча конкуренція та комерціалізація посилюють суперечність між якісно новими високими вимогами до рівня знань, умінь та здібностей майбутніх спеціалістів та їх недостатнім рівнем володіння іноземною мовою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Методика викладання іноземних мов у немовному ЗВО – це комплекс наукових знань про закономірності процесу навчання іноземної мови та методи можливого впливу на цей процес з метою його інтенсифікації та оптимізації [2, с. 42]. Необхідно підкреслити, що достатньо велика кількість вчених-педагогів, а саме: С. Тер-Мінасова, Є. Соловійова, Н. Сергєєва, Є. Малюга, Є. Воронова, Л. Сакаєва, В. Сафонова, Г. Парнікова та інші, приділяли увагу у своїх роботах вивченню сучасної методики викладання іноземних мов у немовному ЗВО.

Є. Малюга вказує на важливість застосування професійно орієнтованого та комунікативного підходів до навчання іноземної мови у немовному виші; авторка підкреслює, що метою викладача іноземної мови виступає формування особистості студента, яка готова до саморегуляції, а виконання цього завдання можливе при перенесенні акценту з навчальної діяльності студентів на пізнавальну, що в результаті передбачає зміну виконуваних викладачем функцій; у своїх наукових дослідженнях вона виділяє ключову функцію викладача іноземної мови – у такому разі він не надає студентам певних знань, а навчає їх методам роботи, які дадуть їм змогу самостійно здобувати знання з дисципліни. С. Тер-Мінасова у своїх дослідженнях зосереджує увагу на передових тенденціях у навчанні іноземної мови. Зокрема, на питаннях підвищення мотивації студентів до самостійного навчання. В. Сафонова акцентує увагу на важливості спільного вивчення з іноземною мовою культури країни, мову якої вивчають, отже наголошує на необхідності формувати у студентів мультикультуралізм та поглиблене розуміння іноземної мови.

Однак у науково-методичній літературі залишаються недостатньо вивченими питання пошуку універсальних методів навчання для різних категорій учасників (студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів, викладачів, зовнішніх слухачів); відсутні спеціалізовані підходи до програм навчання для вишів залежно від їхньої спеціалізації; недостатньо розглянуто практику використання інноваційних методів навчання, зокрема, перенесення професійно-орієнтованого курсу в онлайн середовище.

Мета статті – позначити проблематику зміни підходу до викладання іноземних мов у немовних ЗВО, визначити конкретні методи, підходи та технології навчання іноземної мови наукової та

професійної спрямованості, які оптимізують формування та розвиток іншомовної комунікативної компетенції, опанування соціокультурних норм професійної іноземної мови та підготовку студентів до безперервної іншомовної самоосвіти.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасного суспільства суспільні науки перебувають у постійному розвитку, а процес навчання безперервно покращується та розвивається. Традиційна освіта не задовольняє повною мірою запити суспільства; знання, які студенти набувають у ЗВО, виявляються недостатніми для здійснення активної професійної діяльності та професійного зростання. На перший план виходить особистісний потенціал, а також здатність креативно думати та реалізовувати свої проекти та ідеї на практиці. З цієї причини в галузі викладання іноземних мов відбуваються певні зміни у зв'язку з новими тенденціями часу і викладачі іноземних мов докладають зусиль для застосування інноваційних або вдосконалення традиційних активних методів навчання.

Сьогодні спостерігаються принципові перетворення у підході до викладання іноземних мов у немовних вишах, оскільки при мінімізованій кількості годин у навчальних планах за короткий термін необхідно підготувати майбутнього фахівця з володінням іноземною мовою на достатньому рівні. Це можливо за допомогою розвитку у студентів необхідної комунікативної компетентності в галузі професійної усної та письмової комунікації, а саме шляхом розвитку комунікативних здібностей та умінь.

Комунікативна мовленнєва компетенція наділяє студента здатністю здійснювати комунікацію із застосуванням певних мовленнєвих засобів. Отже, викладачі прагнуть знайти принципово нові підходи щодо інтенсифікації навчальної іншомовної діяльності студентів немовних вишів. У немовних вишах викладаються кілька дисциплін, пов'язаних з іноземною мовою: «Іноземна мова у професійній діяльності», «Іноземна мова професійного спілкування», «Ділова іноземна мова», «Іноземна мова спілкування в академічному та професійному середовищі» тощо.

Іноземна мова для спеціальних цілей охоплює мову для ділового спілкування та комунікацію в академічному середовищі, оскільки майбутні фахівці можуть залучатися до участі у проведенні наукових досліджень, комунікаціях з іноземними колегами, у симпозиумах, конгресах і конференціях, написанні статей, анотацій, тез, доповідей, читання науково-спеціальних матеріалів, у виступах з презентаціями, прослуховуванням лекцій; передбачає навчання студентів спілкуванню з найбільш важливих ключових аспектів ділової та професійної галузі, формування навичок зі складання резюме, здійснення ділового листування та

виступів з презентаціями, розвиток на належному рівні іншомовної лінгвістичної, соціокультурної та професійної компетенцій, розвиток уміння користуватися багатим тематичним лексичним запасом [1, с. 103].

Мета опанування дисципліною в рамках підготовки бакалаврів: сформувані загальні та професійно орієнтовані комунікативні мовленнєві компетенції з метою забезпечення успішного спілкування у діловому та професійному середовищі у повній відповідності до Загальноєвропейських компетенцій мовної освіти та модельної навчальної програми з англійської мови для спеціальностей.

Для реалізації перерахованих вище цілей доцільно комбінувати традиційні та інноваційні навчальні технології, що стимулюють опанування іншомовного навчального матеріалу та спрямовані на підготовку кваліфікованого спеціаліста та виховання цілісної, всебічно розвиненої особистості; допомагають студентам у самостійному вивченні іноземної мови, розвиваючи їх навички самостійної діяльності, щоб у перспективі вони могли самостійно поглиблювати свої знання. Таким чином у студентів спостерігається формування навичок та вмінь критично мислити, аналізувати та самостійно вивчати іноземну мову, а отже, відбувається формування навчальної компетенції. Серед найбільш ефективних і потрібних зараз методів навчання можна назвати наступні: модульний принцип побудови навчальної програми, використання мультимедіа та інтернет-технологій, навчання у співпраці, метод проєктів, використання платформ Moodle, Zoom, Google Meet. За останні роки вже накопичено чималий досвід використання цих методів в академічному процесі немовних вишів. Проте нова дидактична парадигма у сфері мовної освіти зміщує основний акцент у бік пріоритету іншомовних комунікативних компетенцій, що набувають як у сфері загальної мови, так і у сфері мови для спеціальних цілей. Тому оптимізація процесу навчання іноземної мови неможлива без комплексного і послідовного застосування різних інноваційних методів і освітніх технологій в ракурсі інтерактивного підходу, метою якого є максимальна взаємодія всіх учасників комунікаційного процесу.

У цей час спостерігається безпрецедентне зростання популярності інтерактивного підходу у викладанні іноземних мов. Інтерактивна модель передбачає залучення та активну участь усіх студентів, їх непряму взаємодію, а також індивідуальну та спільну відповідальність за успіх колективної діяльності. У процесі інтерактивного навчання іноземної мови формується полікультурне навчальне середовище, для якого характерні відкритість, орієнтація на особистісно-орієнтовану взаємодію, творчий та продуктивний характер навчання. Більш того, інтерактивний під-

хід забезпечує практичну спрямованість навчання іноземних мов, що складно реалізувати у немовному ЗВО. Протягом тривалого часу рольова гра вважалася провідним методом інтерактивного навчання. Результативність цієї технології у відтворенні професійно значущих ситуацій, стимулюванні мотивації студентів та виробленні навичок міжособистісного спілкування вимагає підтверджень. Але останніми роками у навчальному процесі з'явилися такі технології, як мультимедійна презентація, електронні підручники, електронне письмове спілкування тощо. Дійсно, сучасні інформаційні та комп'ютерні технології відкривають великі можливості для проведення занять іноземною мовою. Накопичений практичний досвід показує, що електронні навчальні матеріали мають цілу низку переваг: вони дозволяють систематизувати великі обсяги іншомовної інформації різного характеру (граматичні правила, професійно-орієнтовані тексти, аудіо- або відеоматеріали, ілюстрації, схеми, різноманітні види завдань, тестовий матеріал); можуть бути призначені для різних видів навчальної діяльності та передбачають можливість трансформації навчального матеріалу відповідно до завдань та потреб студентів. Не кажучи вже про те, що з вимушеним запровадженням дистанційного навчання іноземній мові у контексті вищої професійної освіти, електронний підручник – єдина можлива форма презентації іншомовного навчального матеріалу.

Нині одним з ефективних засобів оптимізації навчання іноземних мов вважається професійно-орієнтований мультимедійний курс. В основі всіх мультимедійних засобів навчання, як відомо, лежить одночасний вплив на кілька каналів сприйняття інформації – зоровий, слуховий і моторний. Як правило, мультимедійна презентація включає автентичний текст, а також аудіо- або відеоматеріали, підготовлені та представлені в електронному вигляді. Таким чином, мультимедійний підручник не тільки репрезентує мову в реальних ситуаціях комунікації, а й дозволяє сприймати іноземну мову в комплексі з комп'ютерною анімацією, графікою, образами та звуком. Мультимедіа активізує зацікавленість студентів; підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови для спеціальних цілей; залучає психічні процеси (увага, мислення, пам'ять, емоції); створює сприятливий психологічний клімат групи. Крім того, відеоматеріал є засобом демонстрації певних зразків як мовленнєвої, так і невербальної поведінки носіїв іноземної мови, що вивчається.

При сучасному розмаїтті різних джерел інформації, а також методів та технологій навчання, стає можливим відбір іншомовного матеріалу не лише відповідно до мовленнєвих навичок студентів та тем спілкування, але й залежно від комунікативної ситуації або професійного завдання. Наприклад,

метод дискусії чи імпровізованого обміну думками дозволяє не тільки перевірити розуміння та опанування навчального іншомовного матеріалу, а й сформувати наступні комунікативні вміння – активно висловлювати та аргументувати свою позицію, сперечатися з опонентами та відстоювати свою точку зору тощо. Дебати з професійних питань сприяють розвитку комунікативної культури, а також опануванню різними заходами аргументації та переконання.

Організація дискусії онлайн відбувається наступним чином – формуються групи по 3-5 студентів, їм пропонуються спірні теми для обговорення. Важливо, щоб кожен з учасників групи мав можливість висловитися. У цій системі навчання у процесі підготовки до дискусії здійснюється мимовільне запам'ятовування граматичних структур та лексичних одиниць, створюються умови для вільного висловлювання думки та осмислення сприйманого. Окрім того, з'являються можливості для розв'язання наступних завдань – подолання мовленнєвих бар'єрів, інертності та безініціативності студентів, страху спілкуватися іноземною мовою через можливі помилки. Дискусія допомагає створити стійку іноземну базу, збагатити словниковий запас, сформувати комунікативні уміння, розширити кругозір студентів. Для проведення дискусії онлайн доцільно розробити завдання, спрямовані на опанування різними вміннями ведення дискусії, а саме: формулювати власну ідею з приводу обговорюваної проблеми у короткій та доказовій формі; умінням вислухати партнерів; умінням аргументувати свої міркування, відстоювати свої переконання та приходити до загального рішення. Дискусійна мова й відповідні дискусивні вміння, що забезпечують її – суттєвий компонент інтерактивної компетенції студентів. Необхідні знання матеріалу теми (лексики, мовленнєві кліше, граматичний матеріал) та вміння працювати з засобами онлайн конференцій, вміння та навички правильно відбирати та використовувати відповідні мовленнєві зразки з необхідним лексичним наповненням. Можливе проведення дискусії у форматі інтегрованого варіанта (очна та дистанційна частина). Тоді всю підготовчу частину (консультації з викладачем іноземних мов, виявлення позицій, пошук та аналіз інформації) можна залишити у дистанційній формі (обговорення проходить на чат-семінарах або вебінарах), а безпосередньо основну частину (проведення дискусії) у режимі оф-лайн [6, с. 178].

Щодо позааудиторної роботи студентів немовних вишів з дисципліни «Іноземна мова», зазначимо, що на наш погляд, метод проєктів – найбільш продуктивний метод навчання. Використання вищезазначеного методу дозволяє викладачеві пропонувати студентам завдання, які, з одного боку, орієнтовані на розв'язання профе-

сійно-орієнтованих завдань, з другого боку, допомагають майбутнім фахівцям набувати навичок міжособистісної взаємодії, які у них формуються під час спільної роботи з розробки, підготовки та реалізації проєкту. Робота над спільним проєктом дозволяє розвивати у студентів наступні навички – робота у команді, навички організаторської діяльності та самоконтролю. Як раніше згадувалось, для професійного становлення майбутніх фахівців навички роботи з іншомовним професійно-орієнтованим інтернет-контентом набувають особливої актуальності: електронні журнали, сайти іноземних підприємств та закордонних вишів. Вищезазначені можливості інформаційних технологій завдяки діджиталізації дозволяють викладачеві ЗВО розширити сферу взаємодії та створити навчальну професійно-орієнтовану ситуацію, що сприяє перенесенню отриманих теоретичних знань студентів у практичну діяльність, наближену до ситуації реальної професійної діяльності за профілем.

Викладач іноземної мови отримує можливість створити іноземну навчальну ситуацію, націлену на удосконалення у студента навичок пошуку та відбору матеріалу з проблематики проєкту, мотивуючи цим застосовувати опанований раніше лексико-граматичний матеріал, розширюючи словниковий запас і вдосконалюючи навички роботи з вузькоспеціальною термінологією, удосконалюючи навички роботи студентів з галузевими словниками. У ході реалізації проєкту студенти отримують можливість удосконалювати як навички самостійної роботи, так і навички роботи у команді. Саме спільна діяльність щодо виконання проєкту надає майбутнім фахівцям можливість переймати або, можливо, ділитися з одногрупниками раніше набутими навичками, обмінюватися професійно значущою інформацією та виконувати спільний пошук іноземної інформації в інтернет мережі. Міжособистісна взаємодія студентів з розробки та реалізації проєкту дозволяє викладачеві не тільки зацікавити студентів вирішенням поставленого «виробничого» завдання, а й сприяє навчанню навичок пошуку та відбору іноземної інформації за фахом, колективної роботи, делегування відповідальності, тобто сприяє формуванню у студентів навичок міжособистісної взаємодії у професійній діяльності. Студенти також навчаються грамотно оформляти, методично правильно повідомляти матеріал, проводити презентацію роботи, що згодом знадобиться у практичній діяльності при підготовці презентацій проєктів та проведенні виробничих нарад. Майбутній фахівець навчається ефективно розпоряджатися часом та ресурсами під час виконання завдань проєкту, він ставить конкретні завдання та виконує їх у процесі спільної навчальної діяльності над ним, здійснюючи міжособистісну взаємодію

у «професійній» діяльності в рамках освітнього середовища немовного ЗВО.

Під час перенесення проєктів в онлайн середовище, доцільно застосовувати їх змішані типи, в яких присутні ознаки творчих, дослідницьких, проєктно-орієнтованих робіт. Зазначимо, що на заняттях з іноземної мови у немовному виші можна використовувати веб-квест. Цей тип проєкту дозволяє дистанційно керувати процесом навчання іноземної професійної мови, забезпечуючи студентів необхідним навчальним іншомовним матеріалом, додатковими комунікаціями та інформацією. Веб-квест відноситься до інноваційних лінгводидактичних засобів, який ефективно застосовується у процесі іншомовної підготовки студентів. Під час роботи з квестом здійснюється інтеграція різних дисциплін та знань, та основний фокус падає на вирішення певного завдання. Подібна технологія необхідна для адекватного формування ключових професійно-значущих компетенцій сучасного майбутнього фахівця. Суть методу полягає в тому, що для досягнення заданого кінцевого результату від студента потрібно застосування цілого ряду міждисциплінарних компетенцій, самостійна робота, рефлексія, планування можливих результатів тощо [5, с. 133]. У процесі академічної діяльності студенти немовних вишів сьогодні мають справу з великою кількістю дослідницьких робіт, метою яких є пошук та систематизація інформації. Використання веб-квесту на заняттях з іноземної мови дозволяють студентам залучити увагу та вміння вирішувати проблемні завдання, які безпосередньо пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Відповіді заздалегідь невідомі й тому у студентів, що виконують веб-квест, є можливість створити щось нове та унікальне. Лише застосувавши творче мислення, студенти можуть досягти фінального рішення поставленого перед ними завдання. При цьому, досліджуючи проблему, студенти не тільки засвоюють іншомовну інформацію: стикаючись з суперечливими думками, вони визначають свою позицію щодо конкретної проблеми, формулюють свою точку зору, вступають у дискусію, обґрунтовуючи власну думку.

На заняттях з іноземної професійної мови у немовних ЗВО доцільно застосовувати наступні типи веб-квестів:

– *design task* – студентам пропонується розробити продукт або план дій для досягнення поставленої мети в рамках певних умов;

– *creative products task* передбачає створення студентами довільного продукту у встановленому форматі (плакат, ігровий проєкт, веб-сайт, мультимедійна презентація тощо). Креативні проєкти аналогічні проєктам веб-квестам, але вільніші та непрогнозовані у своїх результатах. У процесі оцінювання подібних веб-квестів викладач приділяє

більше уваги творчості та самостійному самовираженню студентів;

– *consensus-building tasks* включають пошук та презентацію різноманітних, часто суперечливих думок з однієї і тієї ж проблеми та спроби привести їх до консенсусу;

– *persuasion task* спрямовано на розробку продукту, який може переконати когось у чомусь. Подібне завдання не обмежується звичайним перекладом й вимагає від студентів представити аргументи на підтримку будь-якого ствердження, думки, варіанта розв'язання проблеми на основі отриманих під час роботи над квестом матеріалів. Кінцевий продукт такого проєкту може бути у вигляді листування з діловим партнером, статті, доповіді, відеоролику, мультимедіа-презентації, веб-сторінки тощо;

– *self-knowledge tasks* спрямовані на підвищення рівня розуміння студентами своїх можливостей та своєї майбутньої професії, які можна сформулювати за допомогою вивчення онлайн та офлайн ресурсів. Наприклад, веб-квест «*What to do after University*» призначений для вивчення інтернет-ресурсів, пов'язаних із майбутньою кар'єрою;

– *scientific tasks* знайомить та залучає студентів до наукових досліджень у рамках різних областей знань у галузі їхньої майбутньої професії.

Результати веб-квесту можуть бути оформлені у вигляді усного виступу, комп'ютерної презентації, есе, веб-сторінки, залежно від навчального матеріалу, що використовується. Виконання проєктної роботи з використанням інтернет-ресурсів має низку позитивних сторін, а саме: модель веб-квесту застосовується викладачами у різних англійськомовних країнах, тому в Інтернеті можна знайти багато цікавих розробок, шаблонів, які можуть стати корисними викладачам, які бажають створити власні веб-квести, різні завдання, придатні для запропонованої технології, безліч методичних порад про те, як і де знайти корисні сайти під час створення веб-квесту, а також список пошукових систем та інструкції щодо їх використання; у процесі підготовки викладач надає список сайтів, які використовуються студентами у веб-квесті.

Таким чином, сучасні інноваційні освітні технології дозволяють перетворити мультимедійну презентацію в ефективний інтерактивний інструмент. Викладач іноземних мов отримує можливість створити або змоделювати різноманітні професійно значущі ситуації, при цьому у процесі навчання розглядаються й апробуються певні моделі взаємодії. Іншими словами, застосування інтерактивного методу у поєднанні з мультимедійними засобами не тільки сприяє розвитку навичок міжособистісного спілкування, а й дозволяє відтворити різні професійні ситуації чи посадові ролі. Саме використання інтерактивних технологій

навчання дозволяє у цьому випадку максимально наблизити навчальний процес до реальних умов іншомовної професійної комунікації.

Переваги мультимедійних засобів навчання іноземної мови полягають у тому, що вони дозволяють ефективно поєднувати різні види наочності з аудіо- чи відеоматеріалами, органічно вбудувати розвиток різних мовленнєвих навичок у загальну парадигму формування професійної компетенції фахівців. Досвід використання мультимедійних електронних продуктів у немовному ЗВО показує, що представлений таким чином іншомовний навчальний матеріал опанується легше та ефективніше, одночасно стимулює активну пізнавальну діяльність студентів та сприяє розширенню їх фонових знань та професійно значущих компетенцій.

Висновки. Таким чином, сучасні підходи у викладанні іноземних мов у немовному ЗВО насамперед полягають в умінні викладачів поєднувати методи навчання, засновані на функціонально-комунікативній лінгводидактичній моделі мови та розробці цілісної системи навчання студентів мовленнєвого спілкування на професійні теми. Отже, інноваційні освітні технології у комплексі з традиційними методами навчання іноземних мов у немовних вишах стимулюють розвиток принципу комунікативної компетенції, опанування соціокультурними нормами професійної іноземної мови, готують студентів до самоосвіти, а також до самостійного розв'язання різноманітних проблем у майбутній професійній діяльності. В результаті впровадження вищевказаних практик у навчальний процес не тільки вдосконалюється іноземна мова, що вивчається, а й формуються предметні та соціальні аспекти майбутньої професійної діяльності студентів, її ситуативний та психологічний контекст. Навчальну діяльність рекомендується організувати таким чином, щоб студенти могли самостійно залучити знання та навички іноземної мови з метою розширення своєї професій-

ної інформаційної бази. Причому чим активніше педагогічний колектив залучатиметься до прогресивних інноваційних педагогічних технологій професійного навчання іноземної мови, тим швидше ми зможемо перейти на новий якісний рівень вищої профільної освіти, націленої на різнобічний розвиток особистості, формування пізнавальних мотивів студентів. Все це дозволить більш ефективно формувати компетенції, які необхідні сьогоднішнім випускникам ЗВО для їхньої інтеграції у міжнародне професійне та наукове середовище.

Список використаної літератури:

1. Брынцева Е.В., Подорожная А.А. Особенности профессионально-ориентированного обучения иностранному языку студентов инженерно-педагогических специальностей. *VIRTUS*. 2016. С. 101–106.
2. Гапон Ю.А. Специфика дисциплины и факторы, определяющие содержание обучения иностранному языку профессиональной направленности. *Сб. науч. ст. участников науч.-практ. конф.* Киев: Изд-во Европейского ун-та. 2003. С. 40–49.
3. Сакаева Л.Р., Баранова А.Р. Методика обучения иностранным языкам. Казань, КФУ. 2016. 189 с.
4. Massolini M., Maddison S. When to jump in: The role of the instructor in online discussion forums. *Computers Education*. #49(2). 2007. Pp. 193–213.
5. Picciano A.G. Beyond student perceptions: Issues of interaction, presence, and performance in an online course. *Asynchronous Learning Networks*. #6(1). 2002. PP. 21–40.
6. Shea P.J., Li C.S., Pickett A. A study of teaching presence and student sense of learning community in fully online and web-enhanced college courses. *Internet and Higher Education*. #9(3). 2006. PP. 175–190.
7. Sprat Mary, Pulverness Alan, Williams Melanie. *The TKT Course*. Cambridge University Press. 2005. 188 p.

Pavlova O. Modern approaches to teaching a foreign language at a non-linguistic University

The article defines and reveals the problematic of the changing approach to foreign language teaching in non-linguistic higher educational institutions in accordance with the new tendencies of the time; it emphasizes that fundamentally new requirements are imposed on the development of the graduate's professional and personal qualities, particularly creative abilities, general educational and profile training in accordance with the level of his/her social adaptation. The relevance of the problem of teaching foreign language for special purposes is also becoming more important today because changes in higher professional education are increasingly orienting students towards independent personal development, creative initiative, future specialists' independence, competitiveness, mobility.

The author has identified specific methods, approaches and technologies of teaching foreign languages of scientific and professional orientation, promoting the development of communicative competence principle, mastering socio-cultural norms of professional foreign language and preparing students for continuous foreign language self-study; emphasizes that one of the effective tools to optimize foreign language teaching in non-linguistic universities is considered to be a professionally oriented multimedia course; highlights teaching methods and technologies that are appropriate to be transferred to online environment to develop general and professionally oriented communicative speaking competences to ensure successful foreign language communication in business and professional context.

The author concludes that modern approaches to foreign language teaching at non-linguistic higher educational institutions primarily consist in teachers' ability to combine teaching methods based on functional-communicative linguodidactic model of language and development of a comprehensive system for teaching students speaking communication on professional topics; innovative educational technologies combined with traditional foreign language teaching methods in non-linguistic universities encourage the development of communicative competence principle, mastering the socio-cultural norms of a professional foreign language, preparing students for self-education, solving various problems independently in their future professional life.

Key words: *foreign language for special purposes, professionally oriented approach, online environment, multimedia course, non-linguistic University, communicative speech competence, life-long self-education.*